

Schriftlezing: 1 Petrus 3:8-22
Tekst: 1 Petrus 3:13-16
Lb. 328:1,2,3
Ps. 101:1,2,5
Ps. 140:4,9,10
Ps. 34:1,4,5
Gez. 147:1,2,3,4

Gehouden te: Baflo, 20-11-11 (9.30 u.)

Thema: Prikkelen en je verantwoorden

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Kietelen

Een kerk die prikkelt, is dat een kerk die kietelt of een kerk die irriteert?
Je kunt die vraag ook stellen voor ons als gelovig christen persoonlijk. Een christen die prikkelt, is dat iemand die kietelt, uitdaagt of die irritatie oproept?

U hebt in het kader van het jaarthema 'Van binnen naar buiten' een gemeenschets aangereikt gekregen met de opvallende titel 'Een kerk die prikkelt'. Wat denkt u bij die titel? De schets zelf daagt ons ook uit om erover na te denken.

Is onze gemeente een kerk die prikkelt? Wat versta je onder een kerk die prikkelt/
Wat zou zo'n kerk doen en/of hoe zou zo'n kerk zijn?

Ik kan me voorstellen dat u bij kerk zijn niet direct denkt aan iets prikkelends. Je kijkt er in eerste instantie wat vreemd tegen aan. Een kerk die prikkelt, is dat een kerk die kietelt of een kerk die irriteert?

Jeuk is vreselijk irritant. En een luis in de pels is ook niet per se aangenaam voor organisaties en bedrijven, voor overheid, maatschappij of kerk. Je mag hopen dat organen daardoor in beweging komen of zelfs veranderen, een andere houding aannemen.

Is dat de rol van de kerk? Is dat de rol voor mij als christen? Voor u als gelovige?

De kerk boezemt weinig vertrouwen in bij de mensen, konden we deze week nog in de krant lezen naar aanleiding van een tweejaarlijks rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). "Levensbeschouwing en politiek zijn uit, het zwaard (politie en leger) zijn in." Zo werd de staat van de Nederlandse maatschappij kort omschreven in een commentaar in het ND van donderdag. ¹ Tegelijk wordt er een toenemende eenzaamheid gesignaleerd.

De kerk heeft kennelijk te maken met een negatief imago: niet relevant, niet betrokken, niet betrouwbaar, zeer verdeeld. En vrijgemaakten lijken daar nog een sterkere tik van meegekregen te hebben vanuit het verleden.

¹ Ruurd Ubels, Hoop. Commentaar in het ND van 17-11-11

De kerk: dat is echt een club van vreemde vogels in de ogen van veel mensen. Daar hoef je nauwelijks serieus rekening mee te houden.

En dat wil van binnen naar buiten? Dat wil relevant en aantrekkelijk zijn voor mensen van buiten? Of, er gewoon zijn voor de mensen in onze dorpen..... Hoe kom je over? Hoe kun je op een goede manier present zijn en uitstralen wie onze Heer is? Door te prikkelen misschien?!

Prikkelen en je verantwoorden

Met deze twee gecombineerde begrippen wil ik de boodschap van Petrus in ons tekstgedeelte samenvatten. Een aantal van u heeft het gedeelte al gelezen en besproken op de vereniging of de bijbelstudie. Anderen gaan dat nog doen. Ik hoop dat het prikkelend zal zijn, stimulerend in elk geval. Hopelijk helpt deze preek daarbij.

2. Vreemdelingen

Is de kerk echt een club van vreemde vogels? Of, zoals een ander gezegde luidt: 'Onze lieve Heer heeft vreemde apostelen.' Dat klopt! En zeg er maar bij: 'En ik ben er één van...'

Vreemde vogels en vreemde apostelen, dat klinkt een beetje spottend. Maar vreemdelingen zijn de christenen, de volgelingen van Jezus Christus wel. Heel serieus, uitverkoren vreemdelingen zelfs. Zij krijgen deze brief van de apostel Petrus, een bemoedigende en ook prikkelende brief. We kijken even naar de afzender en de eerst geadresseerden.

"Van Petrus, apostel van Jezus Christus. Aan de uitverkorenen die als vreemdelingen verspreid in Pontus, Galatië, Kappadocië, Asia en Bitynië verblijven, door God, de Vader, voorbestemd om, geheiligd door de Geest, gehoorzaam te zijn aan Jezus Christus en met zijn bloed besprenkeld te worden. Genade zij u en vrede, in overvloed." (1 Petrus 1:1,2)

De vijf genoemde gebieden zijn landstreken in het huidige Turkije. Daar wonen deze christenen in hun eigen omgeving, te midden van hun eigen volksgenoten. Daar leven ze, misschien al vanaf hun geboorte. Zo autochtoon als het maar kan. Maar ze zijn vreemdelingen geworden, doordat ze gingen geloven in Jezus Christus. Doordat ze in Hem een andere Heer kregen en gingen gehoorzamen. Ze kregen zo ook een ander leven.

En daar kijken de mensen in hun omgeving heel vreemd tegen aan. Ze zijn anders. Ze doen niet meer mee met de rest. En in de beleving van de mensen doorbreken ze de groepscode, de solidariteit binnen de stam of de samenleving. En dat pikt men gewoon niet.

Dat is vandaag veelal nog precies zo. Let maar eens op hoe veel mensen tegen allochtonen aankijken. Wij zelf misschien ook wel. 'Die Turken en Marokkanen...'. Christenen zijn per definitie allochtoon. Want volgelingen van Jezus Christus hebben andere roots gekregen. Ze hebben een ander vaderland, waar ze als burgers ingeschreven zijn, een hemels vaderland. Maar ze wonen wel in deze wereld en in onze samenleving. Wij ook.

Deze uitverkoren vreemdelingen worden argwanend bekeken. Ze worden soms uitgescholden (vs. 9). Maar ze schelden niet terug. Ze lopen aan tegen onheuse bejegening, maar ze slaan niet terug en geven geen lik op stuk. Spot en hoon zijn nog al eens hun deel. Mensen laten zich honend over hen uit (vs. 17). En ze laten dat over zich heen komen zonder in paniek te raken.

Vreemd, zo'n levensstijl. Wat zou daar achter zitten? Wie zou daar achter zitten? Het is al heel wat, wanneer mensen daar nieuwsgierig naar worden en naar gaan vragen.

3. Eer de Heer

Petrus heeft, voor onze tekstverzen uit, het een en ander gezegd over die andere levensstijl van de christenen, de uitverkoren vreemdelingen. Hij heeft daarvoor allerlei concrete aanwijzingen gegeven. Ik noem een paar van die aanwijzingen, uit hoofdstuk 2.

"Leid te midden van de ongelovigen een goed leven, opdat zij die u nu voor misdadigers uitmaken, door uw goede daden tot inzicht komen en God eer bewijzen op de dag waarop hij komt rechtspreken.

.....

Leef als vrije mensen, en verschuil u niet achter uw vrijheid om u te misdragen, maar handel als dienaren van God. Houd iedereen in ere, heb uw broeders en zusters lief, heb ontzag voor God en eerbiedig de keizer." (1 Petrus 2:12,16,17)

Petrus heeft dat verderop concreet gemaakt voor christenen die als slaaf moeten leven. En voor vrouwen in de gemeente en voor mannen. Hoe gaan zij binnen en buiten het huwelijk met elkaar om. Hoe laat je daar zien dat Christus je Heer is..... En dan in heel je leven.

Dat is het punt waar het uiteindelijk om gaat. Dat Christus je Heer is en dat je hem gehoorzaamt.

"Erken Christus als Heer en eer hem met heel uw hart." (vs. 15)

In de gehoorzaamheid aan de Heer Jezus Christus verandert je leven, wordt je houding tegenover je naasten en de maatschappij anders. Eerlijk, betrokken, betrouwbaar, respectvol enzovoorts.

Dat valt op. Dat springt er uit. Dan kom je jezelf tegen. En de ander komt jou tegen. Het prikt bij de mensen. Het prikkelt en er komt reactie. Kietelen of irriteren..... Dat is ook de bedoeling van Petrus en van de Heer zelf. Maar laat het niet aan het foute gedrag van de christenen liggen.....

De consequentie van het volgen van Christus is, dat je gaat lopen op een weg, waar je weerstanden ontmoet. Daar moet je niet voor uit de weg gaan, zegt Petrus. Hij zegt het zijn Heer na.

"Maar zelfs als u zou lijden omwille van de gerechtigheid, dan bent u toch gelukkig te prijzen. Wees daarom niet bang voor de mensen en laat u door niets in verwarring brengen;..." (vs. 14)

Petrus verwerkt hier een van de zaligsprekingen van Jezus uit de Bergrede.

"Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden, want voor hen is het koninkrijk van de hemel." (Mat. 5:10)

De gerechtigheid betekent dat je de rechte weg gaat. De weg van God en zijn geboden, de weg van Christus. Leven in de rechte verhouding tot God en je naaste. En waar de rechte weg van God kruist met andere wegen – de wegen van het kwaad – daar kunnen botsingen niet uitblijven. Want het kwade verdraagt zich niet met het goede. En de vreemdelingen worden gehoond en worden geconfronteerd met lijden. Men pikt het niet, dat er mensen zijn die niet de meerderheid in het kwade volgen. En die getuigen van de hoop die in hen is.

Petrus zegt tegen zijn lezers: 'Je hoeft niet bang te zijn voor de mensen, maar heb wel diep respect en eerbied voor de Heer, voor Christus, voor God.'

Dat zijn we wel gauw: angstig, bang voor wat andere mensen zeggen. Bang om voor vreemdeling uitgescholden te worden. Bang om vrijmoedig van je geloof te getuigen. Bang om op te vallen. Bang voor weerstand.....

'Hoeft niet,' zegt Petrus. 'Je hebt een Medestander die altijd sterker is dan al je tegenstanders samen: Jezus Christus, die geleden heeft, gestorven is en opgestaan.'

"... die de hemel is binnengegaan en nu aan Gods rechterhand zit, terwijl de engelen, machten en krachten aan hem onderworpen zijn." (vs. 22)

4. Het goede antwoord

In de gemeenteschets 'Een kerk die prikkelt' staat ook een kleine afdruk van een poster van Visje met de tekst: *'Getuig altijd van God. Gebruik desnoods woorden.'* Dat is echt een nadenkertje. Met een hoog waarheidsgehalte. Het sluit wat mij betreft aan bij de boodschap van Petrus in zijn eerste brief. Getuigen van God doe je allereerst en allermeeest door je christelijke levensstijl, door je goede daden. Ik noem nog een keer het vers dat ik net ook al aanhaalde, hoofdstuk 2:12:

"Leid te midden van de ongelovigen een goed leven, opdat zij die u nu voor misdadigers uitmaken, door uw goede daden tot inzicht komen en God eer bewijzen op de dag waarop hij komt rechtspreken."

Petrus heeft dat in het begin van hoofdstuk 3 concreet gemaakt voor de zusters van de gemeente: een godvrezende levenswandel zonder al te veel woorden.

"Voor u, vrouwen, geldt hetzelfde: erken het gezag van uw man. Dan zullen mannen die weigeren Gods boodschap te aanvaarden daarvoor gewonnen worden door het gedrag van hun vrouw, zonder dat zij iets hoeft te zeggen, omdat ze zien hoe zuiver u leeft uit ontzag voor God." (1 Petrus 3:1,2)

Laat je hart spreken, zegt de apostel. Je zuivere, godvrezende levenswandel loopt in het oog. Altijd. Het zal op den duur ook uitnodigen tot gesprek. Binnen zo'n gemengd geworden huwelijk. Maar ook breder, in je omgeving, in de maatschappij. Het duidelijkst, wanneer er een verandering, een ommekeer heeft plaats gevonden in iemands leven en houding.

De mond van christenen zal niet kunnen of willen zwijgen tegenover kritische medemensen of zelfs uitgesproken vijanden. Het goede voorbeeld – Jezus Christus – volgen betekent ook: antwoord willen en kunnen geven als je ondervraagd wordt. Prikkel en je verantwoord dus. Wees er klaar voor om antwoorden te geven op vragen die je naar je hoofd krijgt.

Petrus schrijft:

"Vraagt iemand u waarop de hoop die in u leeft gebaseerd is, wees dan steeds bereid om u te verantwoorden." (vs. 15)

Het meest opvallende aan christenen is wel hun hoop. Dat springt kennelijk in het oog. Veel mensen kijken niet verder dan hun neus lang is. Hun horizon is begrensd tot het hier en nu. Mensen zijn gevangen in de cirkel van hun denken.

'Toen u tot geloof kwam,' zegt Petrus tegen zijn lezers, 'heeft God die cirkel doorbroken en u een geweldige erfenis in het vooruitzicht gesteld: de redding.' Hiermee begon hij zijn brief.

"Geprezen zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus: in zijn grote barmhartigheid heeft hij ons opnieuw geboren doen worden door de opstanding van Jezus Christus uit de dood, waardoor wij leven in hoop. Er wacht u, die door Gods kracht wordt beschermd omdat u gelooft, in de hemel een onvergankelijke, ongerepte erfenis die nooit verwelkt. U ziet de redding tegemoet, die aan het einde van de tijd zeker geopenbaard zal worden." (1 Petrus 1:3-5)

Uitzicht op het einddoel dat binnen bereik is. Uitverkoren vreemdelingen hebben alle reden tot vreugde. Zelfs in het lijden.

Dat roept vragen op, onherroepelijk. En dat moet ook. Anders is het niet goed. Vragen naar je godsvertrouwen. Vragen naar je hoop waardoor je gedreven wordt. Vragen naar het waarom van je christelijke levensstijl.

Er kunnen ook heel kritische vragen komen. Of vragen met een agressieve ondertoon. Strikvragen zelfs, waar de Heer Jezus ook mee te maken kreeg.

Loop voor deze vragen niet weg. Kies niet de weg van de minste weerstand. Maar ga in geloof de uitdaging aan, in de kracht van Christus en van zijn Heilige Geest. Wees steeds bereid om u te verantwoorden.

Getuig altijd van God. Gebruik desnoods woorden. Sta klaar om te antwoorden. Niet te onpas, wel te pas. En dan springt één naam er helemaal boven uit: de naam van Jezus Christus, je Heer en Redder. Op zijn weg ga je immers.

Petrus komt in zijn brief steeds bij Christus uit. Wie gelooft is immers op de naam van Christus gezet, staat op zijn rekening. En wie rekening en verantwoording moet afleggen van de hoop die in hem is, komt met die naam Christus tevoorschijn.

Hij is het enige goede antwoord op alle vragen, die je als uitverkoren vreemdeling kunt tegenkomen.

Christus zal ook de toon van je antwoord en je gesprek bepalen. Petrus zegt:

"Doe dat dan vooral zachtmoedig en met respect..." (vs. 16)

Dat heeft de vuurvreter Petrus zelf ook moeten leren. Hij stond klaar om erop te slaan en de mensen een gepeperd antwoord te geven. Maar de Geest van Christus

heeft hem veranderd. Hoe mild en respectvol is de toon van deze brief bij voorbeeld. De nieuwe Petrus horen we hier.

Je hoeft niet heftig te zijn in je antwoorden, wel beslist en duidelijk. Vermijd heftige discussies en woordenwisselingen. Treed de mensen tegemoet in een geest van mildheid en respect. Wees tactvol in je optreden.

Je mag vertrouwen hebben in je Heer, in God de Almachtige. Jij hoeft het niet te winnen; Christus heeft het al gewonnen. Wat een rust geeft dat.

Wat betekent deze aanwijzing van Petrus nu bv. voor ons gemeente-thema 'Van binnen naar buiten'? Voor evangelisatie?

Ik geef een citaat uit een bijbelverklaring.² *"Evangelisatie is in wezen niets anders dan zulke (kritische) vragen oproepen en die vervolgens beantwoorden."*

Dus, prikkelen en je verantwoorden.

Dat veronderstelt ook het ontmoeten van mensen buiten de eigen kring van de gemeente, de mensen van je dorp, de mensen op je werk. Open staan voor de mensen en de samenleving. Want je hebt als christen niets te verbergen – als het goed is. Integendeel je hebt veel te laten zien en te vertellen, over de hoop die in je is over je Heer, die je wilt gehoorzamen.

Natuurlijk is er meer te zeggen over evangelisatie en de motivatie daarvoor. Maar Petrus draagt hier een belangrijke grondtrek aan.

5. Een zuiver geweten

Het goede antwoord, dat je als uitverkoren vreemdelingen geeft aan vragenstellers – de kritische en de belangstellende – vraagt om een zuiver geweten. Petrus wijst daar op.

"..... houd uw geweten zuiver; dan zullen de mensen die zich honend over uw goede, christelijke levenswandel uitlaten, zich schamen over hun laster." (vs. 16)

Wat is een zuiver geweten? Wanneer heb je dat?

Als het evangelie en de geboden van de Heer Jezus Christus in je hart en je leven weerklank vinden. Wanneer je welbewust met God rekening houdt en verantwoording aflegt van de hoop die in je is.

Je hart is dan geraakt door het evangelie en gaat meeklinken en meespreken. Je hart is actief gemaakt voor de dienst van God, aangestreeken door de Geest als de snaren van een viool of aangeblazen door de Geest als de pijpen van een orgel.

Achter een zuiver geweten ligt een sterke worsteling in je binnenste. De strijd van Gods Geest en woord tegen je oude mens en de zonde. Maar steeds meer krijgt Gods woord beslag op je leven. Je krijgt er plezier in om te doen wat de Heer je vraagt. Daar ben je ook verantwoordelijk voor. Je doop stelt je verantwoordelijk voor een christelijk leven, zegt Petrus in vers 21. De doop vraagt God om een zuiver geweten, om een ander leven.

De uitverkoren vreemdelingen hebben een zuiver geweten door hun geloof in Jezus Christus. Dat mogen ze vasthouden in een christelijke levenswandel. Ze hoeven zich niet geraakt of bezwaard te voelen door de kritische en negatieve houding van hun medemensen.

² Dr. P.H.R. van Houwelingen, *1 Petrus Rondzendbrief uit Babylon*, Kampen 1991, p. 125.

De goede wandel van de gelovigen zal de kritiek ondermijnen. Dat bereik je er mee. En dat is de bedoeling.

Mensen die zich honend uitlaten over uw goede, christelijke levenswandel zullen zich schamen over hun laster. Ze houden hun mond en druipen af. Of ze komen met echt geïnteresseerde vragen. En dan ben je een hele stap verder. En die ex-spotters ook, een stap op weg naar redding op het spoor van Jezus Christus.

Christus is je leven als gelovige. Hij is je voorbeeld, je Medestander, je Heer. Hij is je gids naar God en naar de heerlijkheid. Hij brengt je bij God om hem te dienen met een vrij en zuiver geweten.

Geen mens die je dat afneemt. Want Christus is overwinnaar. Door het geloof in hem kunnen we een kerk zijn die prikkelt.

Amen.